

Omzendbrief met betrekking tot het in de voedselketen brengen van duiven.

Referentie	PCCB/S2/1291129	Datum	15/06/2015
Huidige versie	1.0	Van toepassing vanaf	Datum van publicatie
Trefwoorden	Duiven – Sportduiven – traceerbaarheid – VKI		

Opgesteld door	goedgekeurd door
Herman Vanbeckevoort, attaché	Lefevre Vicky, directeur-generaal

1. Doel

Deze omzendbrief heeft tot doel de reglementaire vereisten voor het in de voedselketen brengen van duiven, met inbegrip van sportduiven, toe te lichten.

2. Toepassingsgebied

Deze omzendbrief is van toepassing op:

- a. duivenliefhebbers die hun sportduiven rechtstreeks of via een tussenpersoon in de voedselketen brengen voor verbruik door derden;
- b. de houders van vleesduiven (al dan niet afkomstig van sportduiven) die deze duiven rechtstreeks of via een tussenpersoon in de voedselketen brengen voor verbruik door derden;
- c. handelaars in duiven, bestemd voor de voedselketen;
- d. pluimveeslachthuizen die (ook) duiven slachten;
- e. dierenartsen die voedselproducerende duiven behandelen.

Deze omzendbrief is NIET van toepassing op:

- f. duivenliefhebbers die hun eigen sportduiven thuis slachten voor hun eigen consumptie (zie ook onder punt 7.2);
- g. duivenliefhebbers die hun sportduiven nooit in de voedselketen brengen (deze sportduiven zijn geen pluimvee maar vogels);
- h. handelaars in sportduiven in functie van de sport & recreatie.

3. Referenties

3.1. Wetgeving

Verordening (EG) Nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot

oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden.

Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake Levensmiddelenhygiëne.

Verordening (EG) nr. 853/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong.

Verordening (EG) nr. 854/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke voorschriften voor de organisatie van de officiële controles van voor menselijke consumptie bestemde producten van dierlijke oorsprong.

Verordening (EG) nr. 2074/2005 van de Commissie van 5 december 2005 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen voor bepaalde producten die onder Verordening (EG) nr. 853/2004 vallen en voor de organisatie van officiële controles overeenkomstig de Verordeningen (EG) nr. 854/2002 en (EG) nr. 882/2004, tot afwijking van Verordening (EG) nr. 852/2004 en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 853/2004 en (EG) nr. 854/2004.

Verordening (EG) Nr. 470/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 tot vaststelling van communautaire procedures voor het vaststellen van grenswaarden voor residuen van farmacologisch werkzame stoffen in levensmiddelen van dierlijke oorsprong, tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 2377/90 van de Raad en tot wijziging van Richtlijn 2001/82/EG van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 726/2004 van het Europees Parlement en de Raad.

Verordening (EU) 37/2010 van de Commissie van 22 december 2009 betreffende farmacologisch werkzame stoffen en de indeling daarvan op basis van maximumwaarden voor residuen in levensmiddelen van dierlijke oorsprong.

Koninklijk besluit van 23 mei 2000 houdende bijzondere bepalingen inzake het verwerven, het in depot houden, het voorschrijven, het verschaffen en het toedienen van geneesmiddelen bestemd voor dieren door de dierenarts en inzake het bezit en het toedienen van geneesmiddelen bestemd voor dieren door de verantwoordelijke voor de dieren.

Koninklijk besluit van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen.

Koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen.

Koninklijk besluit van 16 januari 2006 tot vaststelling van de nadere regels van de erkenningen, toelatingen en voorafgaande registraties afgeleverd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.

Koninklijk besluit van 17 juni 2013 tot vaststelling van veterinairerechtelijke voorschriften voor het intracommunautaire handelsverkeer en de invoer uit derde landen van pluimvee en broedeieren en tot vaststelling van de toelatingsvoorwaarden voor inrichtingen voor pluimvee.

Ministerieel besluit van 20 september 2010 betreffende het model en het inhoud van de informatie over de voedselketen.

3.2. Andere

1. Documentatie van de Europese commissie:

http://ec.europa.eu/food/safety/international_affairs/trade/poultry_en.htm

2. Model van aanvraagformulier voor de registratie bij het FAVV:

<http://www.favv-afsca.fgov.be/erkenningen/modelaanvraagformulier.asp>

3. Omzendbrief betreffende de informatie over de voedselketen voor pluimvee. Omzendbrief n° PCCB/S2/EH/570888:

http://www.favv-afsca.fgov.be/dierlijkeproductie/dierlijkeproducten/omzendingen/_documents/2014-01-03_omzending_VKI_pluimvee_v2_zonderTC.pdf

4. Informatie over de voedselketen (VKI) : pluimveesector:

<http://www.favv-afsca.fgov.be/dierlijkeproductie/dieren/vki/pluimveesector/>

4. Definities en afkortingen

BOOD: Banque des opérateurs – Operatoren_databank van het FAVV;

Duiventil: een plaats met een of meer duivenhokken die geografisch identificeerbaar is door een adres en op dewelke de duivensport wordt beoefend;

FAVV: het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;

KBDB: Koninklijke Belgische Duivenliefhebbersbond;

PCE: (Provinciale) Controle-eenheid van het FAVV;

Pluimvee : kippen, kalkoenen, parelhoenders, eenden, ganzen, kwartels, **duiven**, fazanten, patrijzen en loopvogels (Ratites), die in gevangenschap worden opgefokt of gehouden voor de fokkerij, en dit met als doel:

- o de productie van vlees of
- o de productie van consumptie-eieren of
- o om in het wild te worden uitgezet;

Pluimveebedrijf: inrichting die wordt gebruikt voor het opfokken of het houden van fok- en gebruikspluimvee;

SANITEL: het gecomputeriseerde gegevensbestand van het FAVV voor de identificatie en registratie van de dieren, van de bedrijven, inrichtingen en installaties waar dieren worden gehouden, alsook van de houders en de verantwoordelijken;

Sportduif: duif die geringd is met een ring afgeleverd door de KBDB en die is ingeschreven bij die KBDB via de hoklijst van de betrokken duivenliefhebber, alsook de geringde duiven van de officiële

buitenlandse duivenliefhebbersbonden die aanwezig zijn op de duiventil van de Belgische duivenliefhebbers, en die op de hoklijst moeten voorkomen.

Overeenkomstig de regels van de KBDB moeten ALLE duiven op een duiventil geringd zijn met een ring afgeleverd door de KBDB.

VKI: voedselketeninformatie;

Vleesduif:

- Specifieke vleesduif: duif, al dan niet geringd, gehouden en/of gekweekt voor de vleesproductie,
- **Reforme duif:** sportduif op een duiventil als pluimveebedrijf (zie onder 5.) die na gebruik in de duivensport in de voedselketen gebracht wordt voor verbruik door derden.

5. Begrippen

Ten einde de veiligheid van de voedselketen te garanderen, zijn alle duiven die geslacht worden voor menselijke consumptie **vleesduiven** en vallen zij onder de definitie van "**pluimvee**".

Dit houdt ook in dat worden beschouwd als **pluimveebedrijven**:

- i. een **duiventil** van waaruit rechtstreeks of op indirecte wijze reforme duiven, al dan niet geringd, afgevoerd worden naar de voedselketen,
- ii. een **bedrijf** waar duiven, al dan niet geringd, gehouden en/of gekweekt worden voor de vleesproductie.

Operatoren in de voedselketen.

De houders die op directe of indirecte wijze duiven in de voedselketen brengen, zijn operatoren in de voedselketen. Deze personen dienen aan de voorwaarden te voldoen die algemeen van toepassing zijn op de operatoren en zij dienen de traceerbaarheid van de duiven te garanderen.

6. Het houden van duiven met het oog op het afleveren ervan in de voedselketen

Elke operator in de voedselketen moet zichzelf, zijn activiteit en de plaats daarvan laten registreren bij het FAVV. Deze verplichting geldt ook voor de houder (operator) van duiven op een duiventil (plaats) en die zijn duiven (zijnde vleesduiven) zelf of via een derde persoon (handelaar of andere houder van duiven) in de voedselketen brengt (activiteit).

Bijgevolg moet hij:

- i. zich laten registreren bij het FAVV als operator in de voedselketen: zie punt 6.1;
- ii. zijn duiventil laten registreren als pluimveebedrijf: zie punt 6.1;
- iii. de traceerbaarheid van zijn duiven waarborgen: zie punt 6.2;
- iv. de regels inzake gebruik van geneesmiddelen volgen: zie punt 6.3;
- v. de regels inzake het aanreiken van de voedselketeninformatie (VKI) volgen: zie punt 6.5.

6.1. De registratie als operator met een pluimveebedrijf

Elke operator in de voedselketen (lees: houder van vleesduiven) moet zichzelf, zijn activiteit (lees: het houden van duiven als pluimvee) en de plaats van deze activiteit (adres van de duiventil als pluimveebedrijf) laten **registreren** bij het FAVV.

Voor het houden van deze duiven wordt geen toelating vereist en de houder is niet verplicht om een overeenkomst met een erkende dierenarts af te sluiten (het KB van 17 juni 2013 zal in die zin aangepast worden).

De aanvraag voor de registratie wordt gericht aan de PCE van de provincie waar de duiven gehouden worden. Het model van aanvraagformulier voor de registratie is terug te vinden op de website van het FAVV:

<http://www.favv-afsca.fgov.be/erkenningen/modelaanvraagformulier.asp>

Het FAVV registreert de duivenhouder en zijn bedrijf in zijn gegevensbestand (BOOD en SANITEL). (zie onder punt 7.2)

Deze registratie is noodzakelijk om te voldoen aan hetgeen bepaald is in artikel 2, § 1ter van het KB van 16 januari 2006: *Operatoren mogen zich enkel met producten bevoorraden bij operatoren die geregistreerd zijn,*

6.2. De traceerbaarheid van de vleesduiven

De algemene regel dat voedselproducerende dieren identificeerbaar en traceerbaar moeten zijn, is ook van toepassing op vleesduiven. De houder dient minstens een register bij te houden waarin hij noteert van waar en van wie hij duiven aangevoerd heeft en naar waar en aan wie hij afgevoerde duiven heeft geleverd.

Bij het slachten gelden de regels die gelden voor pluimvee, ook voor duiven, met name dat het vlees traceerbaar moet zijn met inbegrip van de herkomst van de levende dieren.

Het slachthuis mag dus enkel maar vleesduiven aannemen, waarvan het de aangever en het bedrijf van herkomst kent en dit ongeacht het aantal duiven dat hij ervan aanneemt (zie ook 6.1 laatste alinea).

De identificatie van vleesduiven gebeurt per lot (net zoals voor pluimvee). Voor de duiven die afkomstig zijn van de duivensport en die reeds een ring dragen, kan deze ring ook dienen voor de verdere identificatie en traceerbaarheid van deze duiven in de voedselketen.

De documenten die een lot vleesduiven begeleiden, moeten eenduidig gelinkt kunnen worden met het lot duiven. Dit geldt onder meer voor de vervoersdocumenten en voor het VKI-document (zie punt 6.4).

Het slachthuis moet alle nodige maatregelen nemen om aangevoerde loten vleesduiven te kunnen onderscheiden, om hun traceerbaarheid te waarborgen en om de link te waarborgen met de meegeleverde documenten.

6.3. De regels inzake het gebruik van geneesmiddelen bij duiven die bestemd zijn voor de voedselketen

6.3.1. Regels voor de houder (duivenliefhebber)

6.3.1.1. NIET-TOEGELATEN GENEESMIDDELEN

De houder die vleesduiven aanlevert in de voedselketen moet ervoor zorgen dat er op geen enkel moment niet-toegelaten geneesmiddelen worden en werden gebruikt bij deze duiven.

Niet-toegelaten geneesmiddelen zijn die geneesmiddelen die nooit mogen gebruikt worden bij voedselproducerende dieren omdat zij actieve substanties bevatten:

- waarvoor geen MRL (maximale residulimiet) is vastgelegd = actieve substanties die niet voorkomen op een Europese lijst ¹;
- die verboden worden door een Europese lijst ².

6.3.1.2. RESIDUEN van toegelaten GENEESMIDDELEN

De houder die vleesduiven aanlevert in de voedselketen moet ervoor zorgen dat deze vleesduiven geen residuen (boven de MRL) meer bevatten van geneesmiddelen als gevolg van een behandeling met toegelaten geneesmiddelen.

Om deze residu's te vermijden, moet minstens de minimale wachttijd van elk geneesmiddel gerespecteerd worden alvorens men de behandelde dieren wil slachten.

6.3.1.3. GENEESMIDDELENREGISTER

De houder van vleesduiven moet voor elk bezit en gebruik van geneesmiddelen voor zijn duiven een overeenstemmend document hebben ter verantwoording daarvan. Deze documenten (het toedienings- en verschaffingsdocument of het voorschrift) worden afgeleverd door de behandelende of voorschrijvende dierenarts en dienen 5 jaar bewaard te worden.

Deze bundeling van documenten wordt ook genoemd: "het REGISTER van de geneesmiddelen".

6.3.1.4. INFORMATIE van en aan de DIERENARTS

Om er zeker van te zijn dat de voorwaarden in dit punt 6.3 worden gerespecteerd, dient de houder van duiven zijn dierenarts bij elke consultatie te informeren, indien hij op directe of indirecte wijze duiven in de voedselketen brengt.

De dierenarts kan dan rekening houden met het feit dat deze duiven voedselproducerende dieren zijn (en dus pluimvee) en zijn handelingen (o.a. de keuze van geneesmiddelen) daaraan aanpassen.

De dierenarts die hierover niet wordt geïnformeerd door de houder van de duiven die hij op consultatie krijgt, dient gereserveerd te handelen of zelf de vraag te stellen of het al dan niet voedselproducerende duiven betreft.

¹ Tabel 1 in bijlage bij de Verordening (EU) 37/2010 van de Commissie van 22 december 2009 betreffende farmacologisch werkzame stoffen en de indeling daarvan op basis van maximumwaarden voor residuen in levensmiddelen van dierlijke oorsprong.

² Tabel 2 in bijlage bij de Verordening (EU) 37/2010 van de Commissie van 22 december 2009.

6.4. Regels voor de handelaar in duiven, bestemd voor de voedselketen

6.4.1. Nationale handel in duiven

De handelaar (of elke andere tussenpersoon) die duiven (op)koopt om ze in de voedselketen aan te leveren, moet er zich bij de verkoper (leverancier) van duiven van verzekeren dat deze vleesduiven geschikt zijn als voedselproducerend dier en afkomstig zijn van een geregistreerd pluimveebedrijf (zie ook het bepaald onder punt 5).

In ieder geval dient hij van de verkoper (leverancier) de garanties te krijgen dat voldaan is aan hetgeen beschreven is in punten 6.3.1: geen gebruik van niet-toegelaten geneesmiddelen en geen residuen van toegelaten geneesmiddelen).

De handelaar moet ook de regels volgen met betrekking tot:

- i. de traceerbaarheid van de dieren die hij verhandelt: zowel de (geregistreerde duiventil van) herkomst als de bestemming van de verhandelde duiven,
- ii. de voedselketeninformatie (VKI) volgen (zie onder punt 6.5).

6.4.2. Handel vanuit het buitenland

Dezelfde regels als vermeld onder punt 6.4.1, gelden ook voor de handelaar die deze duiven in het buitenland aankoopt om ze in België te houden en te (laten) slachten. Aangezien deze duiven als pluimvee worden beschouwd, is in dit geval ook een gezondheidscertificaat (hetzij voor fok- en gebruikspluimvee, hetzij voor slachtpluimvee) vereist bij aanvoer naar België. De regels voor het intracommunautaire handelsverkeer staan vermeld in het koninklijk besluit van 17 juni 2013 (zie onder punt 3.1 wetgeving en punt 3.2.1).

6.5. De voedselketeninformatie (VKI)

De houder die vleesduiven aanlevert in de voedselketen moet voor elk lot te slachten duiven de voedselketeninformatie (VKI) aanleveren aan het slachthuis of aan de tussenpersoon. Dit gebeurt met behulp van het VKI-document voor pluimvee.

Het VKI-document moet 24 uren voor de aankomst van de duiven, in het slachthuis toekomen.

Alle informatie met betrekking tot deze VKI-verplichting bij pluimvee is te vinden op de website van het FAVV onder volgende link:

<http://www.favv-afsca.fgov.be/dierlijkeproductie/dieren/vki/pluimveesector/>

De verplichting om de voedselketeninformatie (VKI) aan het slachthuis te geven is niet van toepassing wanneer het een slachting in het slachthuis betreft van duiven die bestemd zijn voor de persoonlijke huishoudelijke consumptie van de duivenhouder (zie punt 7.2). Voor zover het slachthuis de toelating heeft van het FAVV om dergelijke particuliere slachtingen uit te voeren, mogen deze slachtingen worden uitgevoerd buiten het kader van zijn erkenning en zonder keuring.

Slachting via een tussenpersoon (o.a. een handelaar).

Wanneer de houder zijn vleesduiven in de voedselketen brengt via een tussenpersoon (o.a. een handelaar), vult de houder het VKI-document in en vermeldt hij in het vak "opmerkingen" het aantal dieren dat hij overlaat aan de tussenpersoon en de naam en gegevens van die tussenpersoon. De tussenpersoon (nieuwe houder) vervolledigt het VKI-document indien er wijzigingen of aanvullingen zijn in vergelijking met de informatie die reeds in het initiële VKI-document opgenomen

is. De tussenpersoon moet kunnen bewijzen dat hij van de verkoper al de noodzakelijke informatie heeft bekomen, in bijzonder deze over de behandelingen met geneesmiddelen bij deze dieren (zie ook onder punt 6.3).

7. Het slachten van de duiven in het slachthuis

7.1. Algemeen

De exploitant van het slachthuis dient zich ervan te verzekeren dat hij alle noodzakelijke informatie ontvangt om te kunnen nagaan of de duiven geschikt zijn om te worden geslacht. In bijzonder dient hij de behandelingen met geneesmiddelen na te gaan.

Voor het karkas en het vlees van duiven gelden dezelfde regels als dat voor ander pluimvee.

7.2. Particuliere slachtingen in een slachthuis

Duivenliefhebbers mogen hun eigen sportduiven ook laten slachten in een slachthuis in het kader van een particuliere slachting. In dat geval mag het vlees enkel bestemd zijn voor de persoonlijke huishoudelijke consumptie bij de duivenliefhebber. Dit vlees mag niet gecommmercialiseerd worden. In deze strikte situatie zijn de bepalingen van deze omzendbrief niet van toepassing en zijn de duiven geen pluimvee.

Het spreekt voor zich dat de duivenliefhebber erover waakt dat ook de duiven die geslacht worden voor de persoonlijke huishoudelijke consumptie ook niet werden behandeld met niet toegelaten geneesmiddelen.

Slachthuizen die dergelijke “particuliere slachtingen” uitvoeren buiten hun erkenning en zonder keuring, moeten daarvoor een toelating hebben van het FAVV.

Wanneer het een particuliere slachting betreft moet het slachthuis een “aangifte particuliere slachting” opmaken.

Ook deze particuliere slachtingen dienen geregistreerd te worden in BELTRACE.

8. Bijlagen

Schema – beslissingsboom

9. Overzicht van de revisies

Overzicht van de revisies van de omzendbrief		
Versie	Van toepassing vanaf	Reden en omvang van de revisie
1.0	Datum van publicatie	Originele versie